

'Ga niet aan jezelf voorbij'

1^e Lezing Exodus 16,2-4.32-15:

In die dagen, toen ze in de woestijn waren begon heel de gemeenschap van de Israëlieten te morren tegen Mozes en Aaron. De Israëlieten zeiden tegen hen: 'Waren we maar door de hand van de Heer gestorven in Egypte, waar we bij de vleespotten zaten en volop brood konden eten. Jullie hebben ons alleen maar naar de woestijn gebracht om al deze mensen van honger te laten omkomen.'

Toen sprak de Heer tot Mozes: 'Ik zal brood voor u laten regenen uit de hemel. De mensen moeten er dagelijks op uit gaan en de hoeveelheid voor één dag verzamelen. Dan kan Ik vaststellen of het mijn leiding wil volgen of niet. Ik heb het gemor van de Israëlieten gehoord. Dit moet ge hun zeggen: Tegen de avond kunt ge vlees eten en morgenochtend zult ge volop brood hebben. Dan zult ge weten dat Ik de Heer, uw God, ben.'

En het was avond toen kwartels kwamen aangevlogen die neervielen over heel het kamp. De volgende morgen hing er dauw rondom het kamp. En toen deze was opgetrokken lag er over de woestijn een fijn korrelige laag, alsof de grond met rijp was bedekt.

De Israëlieten zagen het en vroegen: 'Wat is dat?' Ze wisten werkelijk niet wat het was. Mozes legde hun uit: 'Dit is het brood dat de Heer u te eten geeft.'

Evangelie, Johannes 6,24-35

In die tijd, toen de mensen bemerkten dat noch Jezus noch zijn leerlingen daar waren, gingen zij in de boten en voeren in de richting van Kafarnaüm op zoek naar Jezus. Zij vonden Hem aan de overkant van het meer en zeiden: 'Rabbi, wanneer bent U hier gekomen?'

Jezus nam het woord en zei: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Niet omdat gij tekenen gezien hebt zoekt ge Mij, maar omdat gij van de broden hebt gegeten tot uw honger was gestild. Werkt niet voor het voedsel dat vergaat maar voor het voedsel dat blijft ten eeuwigen leven en dat de Mensenzoon u zal geven. Op Hem immers heeft de Vader, God zelf, zijn zegel gedrukt.' Daarop zeiden zij tot Hem: 'Welke werken moeten wij voor God verrichten?' Jezus gaf hun ten antwoord: 'Dit is het werk dat God van u vraagt: te geloven in Degene, die Hij gezonden heeft.'

Zij zeiden tot Hem: 'Wat voor teken doet Gij dan wel waardoor wij kunnen zien dat wij in U moeten geloven? Wat doet Gij eigenlijk? Onze vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, zoals geschreven staat: Brood uit de hemel gaf Hij hun te eten.'

Jezus hernam: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: wat Mozes u gaf was niet het brood uit de hemel; het echte brood uit de hemel wordt u door mijn Vader gegeven; want het brood van God daalt uit de hemel neer en geeft leven aan de wereld.' Zij zeiden tot Hem: 'Heer, geef ons te allen tijde dat brood.'

Jezus sprak tot hen: 'Ik ben het brood des levens: wie tot Mij komt zal geen honger meer hebben, en wie in Mij gelooft zal nooit meer dorst krijgen.'

Overweging

Voor alle schilders - kunstenaars is het lichteffect op hun doeken van wezenlijk belang. Of ze nu een landschap schilderen, bloemen, de zee, een portret, een stad, de lichtval op hun werk geeft diepte, kleur en leven. Zonder deze lichtval is het doek doods en saai: Rembrandt en Caravaggio zijn in dit lichtspel wereld beroemd geworden: zij hebben prachtige schilderijen gemaakt.

Persoonlijk bewonder ik bovendien ook zeer Vincent van Gogh. U weet dat hij een belijdend christen was: het christelijk geloof, de bijbel, horen wezenlijk bij zijn persoon en werk. Zijn geloof in Jezus als verlosser van de wereld, was de kern van zijn bestaan en - ondanks alles - zijn uiteindelijk houvast.

Als Vincent bijv. 'de Aardappeleters' schildert dan hangt midden boven de pan met aardappels een lamp. Een lamp die het voedsel en de uitgehongerde gezichten van de Nuenense familie belicht. Samen genieten ze, in hun soberheid en armoede, zijn toch tevreden met de maaltijd en met elkaar. Maar het licht van de lamp heeft een bijzondere betekenis voor de schilder. Voor hem is het licht van de lamp, het licht van het geloof.

De lamp symboliseert Jezus als licht, als het licht dat van boven, van elders komt. Dit licht van boven, van elders, tilt het hele gebeuren, die samen etende familie, even boven hun lot uit, hun noodlot mogen we zeggen en maakt hen gelukkig samen, met God en elkaar verbonden.

We kunnen dit niet precies omschrijven maar ergens is Jezus de Heer daar aanwezig in die vrede, de delende gemeenschap. Zo is Vincent, via een omweg door zijn schilderijen, dominee, geloofsverkondiger en evangelist, wat hij eigenlijk altijd had willen worden.

Een hele sprong nu om de link naar het evangelie van vandaag te leggen. Zoals al gezegd, lezen we 6 weken uit de zg. broodrede van Johannes een heel andere evangelist dan Matheus, Marcus en Lucas. De broodrede in het evangelie van Johannes, niet al te gemakkelijk, heeft een bijzondere functie en bedoeling gekregen, is er tussen geplaatst. Brood is tastbaar, kun je eten, vastpakken. Brood is universeel voedsel, gewoon normaal voedsel: zo is God in Jezus tastbaar en voelbaar geworden. Niet boven de mensen blijven hangen, als iets onaantastbaars en hoogverheven. God is immers brood geworden, als een lichtval van boven, zo komt dit evangelie hier binnen.

Wellicht mogen we zeggen dat volgens Johannes, de Joden hun geloof, het erfgoed van hun vaders, te star beleefden. Zij houden zich star vast aan het verleden, en hebben geen behoefte aan de nieuwe lichtval, die Jezus is. Zij kunnen Hem niet plaatsen als de Zoon van God - de Verlosser - die in de wereld is gekomen. Zij klampen zich vast aan het manna, dat alleen zij en hun voorvaders ontvangen hebben als voedsel van God. Dat is genoeg voor hen, dat is alles en zo moet het blijven. Wij, uitverkoren volk, wij alleen hebben de ware God leren kennen. Dit is genoeg: wij volgen Hem. Johannes wil het Joodse geloof openbreken door Jezus binnen te laten, door diepte te geven en universeel te maken. In de broodrede is het brood symbool van de persoon van Jezus. Brood van eeuwig leven, brood van alle mensen. God is er voor allen: "Heer geef ons te allen tijde dat brood" roepen zij.

Ze willen wel, doch helaas was hun hart en hun godsdienst verstard. Jezus als zoon van God, Licht van elders, dat hun geloof opnieuw zou verlichten, kunnen ze helaas niet toelaten in hun harten. Het overgeleverde erfgoed van de vaders bleef hun enige houvast, maar de ware God, die zij aanbaden en ontvangen hadden is er voor iedereen op de wereld, niet alleen voor de Joden, dat komt Jezus zeggen. Jezus kon het geen verdieping geven, geen nieuwe inhoud door zijn persoon. Uiteindelijk wijzen ze Jezus, de eigenlijk lichtval van God op deze wereld, af: het kruis was het gevolg.

Wij zijn Rembrandt niet, Caravaggio niet en ook niet Vincent van Gogh, toch kunnen wij iets van de lichtval, dat is ons geloof in de Heer Jezus, laten schijnen over ons leven: ons verdriet, onze wanhoop, ons geluk, onze vreugde. En dan wordt elk schilderij dat we zijn toch mooi.

=====
© Perikoop: Katholieke Bijbelstichting, 's-Hertogenbosch, Nederland.

De Levende zegene en behoede u.
De levende doe zijn aangezicht over u lichten,
En zij u genadig.
De Levende verheffe zijn aangezicht over u,

En geve u vrede.